

Kommunal budget- och skuldrådgivning med en ny skuldsaneringslag

*Vad innebär en reformerad skuldsaneringslag
för den kommunala budget- och skuldrådgivningen?*

**Konsument
verket • KO**

Ny skuldsaneringslag 1 januari 2007

Den första januari 2007 har vi fått en ny skuldsaneringslag. Målet är att förenkla och effektivisera skuldsaneringsförfarandet.

Huvudförändringarna i den nya lagen

- Kravet på att göra ett egenförsök till frivillig överenskommelse är borttaget.
- Kronofogdemyndigheten är nu den instans som beslutar om en skuldsanering ska beviljas eller inte. Beslutet hos Kronofogdemyndigheten ska kunna överklagas till tingsrätten.

Vad innebär den nya skuldsaneringslagen för den kommunala budget- och skuldrådgivningen?

Kommunens ansvar förtydligas. Det rehabiliterande och rådgivande arbetet sätts i fokus och ses som en förutsättning för att skuldsatta ska uppnå skuldfrihet. Hjälpen och stödet ska erbjudas före och under hela skuldsaneringsförfarandet.

Men rådgivningsansvaret omfattar inte bara dem som är berättigade till en skuldsanering enligt lagen, utan alla skuldsatta som är i behov av hjälp att finna lösningar på sina skuldsättningsproblem. Rådgivningen ska även bidra till att förebygga att människor blir överskuldsatta.

1. Stöd till skuldsatta som ansöker om skuldsanering

”Kommunen skall inom ramen för socialtjänsten eller på annat sätt lämna råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor till skuldsatta personer. Denna skyldighet gäller även under skuldsaneringsförfarandet och under löptiden för en betalningsplan.” (2 § Skuldsaneringslagen)

Kommunens budget- och skuldrådgivning har sedan skuldsaneringslagen började tillämpas i Sverige 1994 haft en väldigt viktig roll för att hjälpa överskuldsatta personer till en skuldsanering. Någon större förändring av denna roll för kommunerna är det inte fråga om i den nya lagen. Men kommunens uppgift tydliggörs och preciseras.

Budget- och skuldrådgivarna ska aktivt medverka till att en skuldsanering aktualiseras och bistå med råd när någon ansöker. Råd och stöd ska sedan erbjudas under skuldsaneringsförfarandet hos kronofogdemyndigheten eller i domstol och under hela löptiden för betalningsplanen.

För att en skuldsanering ska vara en rehabiliterande insats behövs en högkvalitativ kommunal budget- och skuldrådgivning. Skuldsatta personer, ofta stukade av lång tids ekonomiska problem och små egna resurser, behöver hjälp och stöd under hela skuldsaneringsprocessen för att skuldsaneringen ska fungera. Ett stort ansvar vilar därför på kommunen. Först när det finns tillgång till en bra kommunal budget- och skuldrådgivning kan skuldsaneringslagens rehabiliterande syfte genom nedskrivning av skulder verkligen ge en skuldfri framtid för många överskuldsatta.

Kommunens uppgift är därför central för att den nya skuldsaneringslagen ska vara effektiv och ändamålsenlig.

2. Ekonomisk rådgivning och frivilliga uppgörelser

”Utöver det bistånd som skall lämnas till gäldenärer som ansöker om skuldsanering är tanken också att rådgivarna – även i fortsättningen – skall ge råd till och verka för olika former av frivilliga uppgörelser för gäldenärer som av en eller annan anledning inte kan eller vill komma i fråga för en skuldsanering enligt lagen.” (Regeringens proposition 2005/06:124, sid 37)

Skuldsaneringslagen är och kommer även fortsättningsvis att vara ett nålsöga. De allra flesta skuldsatta uppfyller inte villkoren för att få en skuldsanering enligt lagen, vilket naturligtvis inte innebär att de saknar behov av hjälp och ekonomisk rehabilitering. Idag går i genomsnitt var femte ärende hos den kommunala budget- och skuldrådgivningen vidare till Kronofogdemyndigheten med en ansökan om skuldsanering¹. Det stora flertalet av dem som söker sig till rådgivningen behöver annan hjälp och andra lösningar än en skuldsanering enligt lagen. Denna grupp får idag hjälp av budget- och skuldrådgivningen.

Att det är långt fler än dem som kan komma ifråga för en skuldsanering enligt lagen som behöver hjälp är tydligt. Arbetet vid sidan av skuldsaneringsförfarandet tydliggörs därför med förarbetena till den nya lagen. Hos budget- och skuldrådgivningen ska hushåll som behöver ekonomisk rådgivning kunna få det. Man ska också hjälpa skuldsatta att nå olika former av frivilliga betalningsuppgörelser med sina fordringsägare. Detta är ett viktigt komplement för de skuldsatta personer som inte kan få eller vill komma ifråga för en skuldsanering enligt lagen.

¹ Källa Konsumentverket, Hepstat 2005. Kommunernas ärendestatistik.

3. Konsumentverkets roll

”Konsumentverket skall stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna skall svara för.”

(2 § Skuldsaneringslagen)

Sedan tidigt 1980-tal har Konsumentverket givit stöd till hushållsekonomisk rådgivning i kommunal regi. Till en början inom ramen för den kommunala konsumentverksamheten. Efter införandet av skuldsaneringslagen 1994 har verkets stöd inriktats mot den verksamhet som vi idag kallar budget- och skuldrådgivning.

Konsumentverkets servicefunktion förtydligas i den nya lagen liksom yrkesprofessionen budget- och skuldrådgivare.

Konsumentverket ska först och främst ge ett verksamhetsstöd. Det är viktigt att det finns en central funktion som kan tillhandahålla utbildning till såväl nya som mer erfarna rådgivare. Det ska finnas handböcker, informationsmaterial, datorprogram och andra verktyg som behövs för att bedriva ett effektivt och bra arbete i kommunen.

Det verksamhetsstöd som Konsumentverket även tidigare har erbjudit kommunerna ska breddas och i större utsträckning än tidigare även omfatta stöd för kvalitetsarbete och metodutveckling.

Konsumentverket har inte några tillsynsuppgifter gentemot den kommunala verksamheten, utan stödet ska ske i samarbete med kommunerna och utgångspunkten ska vara den kommunala budget- och skuldrådgivningens behov.

4. Kommunal budget- och skuldrådgivning är en viktig verksamhet

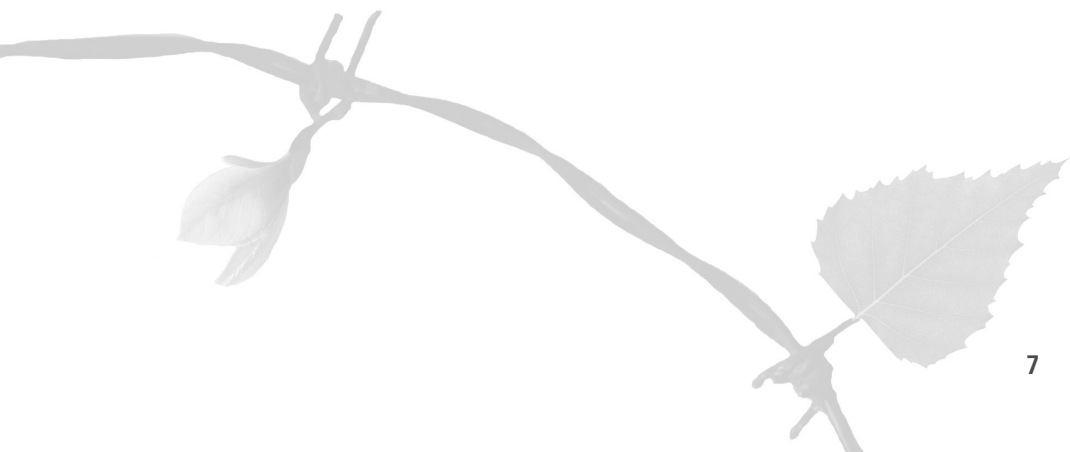
När ett hushålls ekonomi är på väg att haverera är det många gånger livet själv som havererar. Det är så det upplevs av dem som drabbas. Många känner vanmakt och reagerar med passivitet.

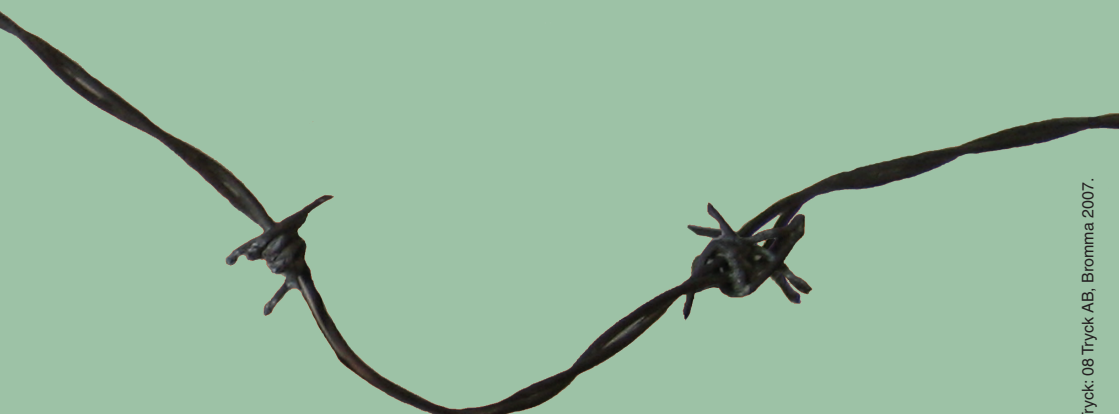
Att leva med skulder som man känner att man aldrig kommer att kunna betala, att inte kunna se ett slut på sin överskudsättning, är enormt destruktivt för en människa och en familj. Varför ska man försöka när det ändå inte tjänar någonting till?

Det är för dessa människor som den kommunala budget- och skuldrådgivningen finns. Uppgiften är att bryta passiviteten, visa på handlingsalternativ och finna vägar ut ur skuldfällan. En av vägarna är skuldsanering enligt skuldsaneringslagen. Men detta är endast för ett fåtal. Många gånger måste lösningar hittas mellan den skuldsatte och dennes fordringsägare utanför skuldsaneringslagen, på marknadsmässiga grunder.

Med professionell hjälp från en budget- och skuldrådgivare finns det så gott som alltid en lösning, men ibland ligger den en bit fram i tiden och innebär att den skuldsatte måste göra stora förändringar i sitt sätt att hantera sina skulder och sin hushållsekonomi. Utan hjälp är det dock för många en livslång situation.

Att rehabilitera hushåll som hamnat på obestånd är en enormt viktig uppgift. Det ger den drabbade en andra chans att göra något av sitt liv. Självklart är det en stor vinst för den enskilde och dennes familj. Konsumentverket är också övertygad om att såväl fordringsägare som samhället i stort kan vinna mycket på att skuldsatta får tillgång till en väl fungerande kommunal budget- och skuldrådgivning.

**Konsument
verket • KO**

Box 48, 651 02 KARLSTAD

Telefon: 0771-42 33 00

E-post: konsumentverket@konsumentverket.se

Webbplats: www.konsumentverket.se